

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 8

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 916 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-avgustda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeovich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Benchmarking asosida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshlik xususiyatini oshirish.....	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Mehnat resurslarini samarali boshqarish orqali ish bilan bandlikni ta'minlash	20
Shakarov Zafar Gafforovich	
Трансформация человеческого капитала в условиях цифровизации и внедрения искусственного интеллекта в банковскую экосистему	24
С.С. Исмаилов	
“Kreativ iqtisodiyot” va “kreativ industriya”: mohiyati, nazariy jihatlarining tahlili	32
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	37
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Don mahsulotlari tarmog'ida mavjud kamchiliklar va ularning yechimlari	41
Sh.B. Donayev	
Eksportni rivojlantirish iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biridir	45
Kursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha soliq ma'muriyatchiligini tashkil etish	49
Idirisov Alisher Otajonovich	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning konseptual jihatlarini.....	53
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Poverty in developing countries: new problems and solutions.....	57
Amirdjanova Sitara Sunnat kizi	
Факторы, влияющие на успешное функционирование скандинавской модели развития экономики	61
Вохидова Мехри Хасановна	
Анализ зарубежного опыта методологии оценки финансового потенциала развитых стран	69
Буранова Лола Вахобовна	
Мамлакатimizda islom moliyaviy xizmatlarini joriy etishning zarurligi.....	78
Babamatov Tolib Hakimovich	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarining tashkiliy-huquqiy mexanizmlari	83
S.A.Karabayev	
O'zbekiston tijorat banklarida valyuta operatsiyalarini amalga oshirish yo'llari	90
Yusupov Aziz Shuxratovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	95
Gulbayeva Feruza Islamovna	
Oliy ta'lim muassasalarining mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	102
Sherov Alisher Bakberganovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	107
Sayidova Maftuna Hamroqul qizi	
O'zbekistonda elektron bank xizmatlarini o'zgartirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	111
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Оценка влияния налоговой системы на финансовое состояние организаций	116
Умида Юлдашева	
Теоретическое обоснование интернет-маркетинга в социальных сетях	120
Арипходжаев Саидамир Фузулиддинович	

Sport tashkilotining marketing strategiyasini ishlab chiqish.....	127
Ismoilov Sherzod Dilshodovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda klaster tizimini joriy qilish jarayonlari.....	132
Ziyadullayev G'ayrat Umidulla o'g'li	
Hududlar soliq salohiyatini oshirishda soliq risklarini boshqarishning zamonaviy tendensiyalari	138
Sharipov Narzullo G'ulomovich	
O'zbekistonning xalqaro bozordagi faoliyatini kengaytirishda marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligi.....	144
Shadieva Madina Djaloliddin qizi	
Xususiy tadbirkorlik va kichik biznes subyektlarining rivojlanish tendensiyalari.....	148
Jumanazarova Z.K.	
Xalqaro savdoning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri	154
Rashidov Bekzod Ulug'bek o'g'li, Isayev Laziz Baxtiyorovich	
Oliygochlarni optimallashtirishda sinergiya samarasiga erishish yo'llari	158
Adizov Sanjar Rashidovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida bank tizimining barqarorligini ta'minlash asosida aholi kambag'allik darajasini qisqartirish	165
Xoliyorov Murod Qahramon o'g'li, Xoliyova Shoxista Qahramon qizi	
Концептуальная основа маркетинга в социальных сетях в туризме.....	174
Касимова Зилола Гуламиддиновна	
O'zbekistonda don mahsulotlari klasterlarida ishlab chiqarish va xo'jalik faoliyatini rivojlantirish	182
Alimov G'ayratjon Abduraxmon o'g'li	
Актуальные проблемы и пути решения приватизации государственного имущества в узбекистане	186
Шахзод Сайдуллаев	
Ttijorat bank daromadlaridagi risklarni baholash va boshqarishni takomillashtirish	192
Ahmedov Komron Muhammadaliyevich	
Sanoat korxonalarini iqtisodiy salohiyatini oshirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	196
Quyjanov Xurshid Abdullayevich	
Tashkilotning moliyaviy natijalarini hisobga olishda auditni takomillashtirish masalalari	200
Bakayev Xurshid Maxmudovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha hududlararo davlat soliq inspeksiya o'rni va ahamiyati.....	206
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
Анализ международного опыта в сфере тепличного овощеводства	214
Нурутдинова Зухра Алишеровна	
Hududda turizm xizmatlarini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalarining mohiyati	220
Madaminova Sanobar Askarovna	
Hududning iqtisodiy o'sishini "yashil" iqtisodiyot asosida shakllantirishning nazariy asoslari.....	226
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li	
Davlat tibbiy sug'urta jamg'armasi faoliyati tahlili.....	230
Umurzakova Mo'tabarxon Nodir qizi	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarining boshqarish tizimini takomillashtirish.....	234
Uzakova Umida Ruziyevna	
O'zbekistonda turistik majmualarni boshqarishning zamonaviy konsepsiyalari va yondashuvlarining metodologik jihatlar.....	241
Xomidov Qaxxorali Qurbonali o'g'li	
Aktiv va reaktiv quvvatlari tushunchasi va ularni soliqqa tortishdagi mavjud muammolar	247
Boykabilov Bahodir Mustafayevich	

Kichik sanoat zonalari korxona va mahsulotlar raqobatbardoshligini baholashga uslubiy yondashuv	251
Ozoda Batirovna Sakiyeva	
Investitsion jozibadorlikni baholashning uslubiy jihatlari	255
N.N.Zikrillayev	
Hududlarda turizm tarmoqlari infratuzilmasi va uni rivojlantirishni boshqarishning metodologik jihatlari	263
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
The connection of legal protection of geographical indications and state's economic growth	268
Almosova Shahnoza Sobirovna	
Kichik biznesning integratsiyalashuv mexanizmlarini shakllantirish	273
Israilov Rustam Ibragimovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida biznes jarayonlarni samarali boshqarishning nazariy asoslari va o'ziga xos xususiyatlari	277
D.D. Suvanova	
Оптимизация маркетинговой деятельности вузов узбекистана для привлечения абитуриентов	283
Шамшиева Наргизахон Носирхужа кизи	
Davlat budjetidan aholini uy-joy bilan ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari	290
Xannarov Komiljon Karimovich	
Tijorat banklarida transformatsiyalashuv jarayonlarining tahlili	296
Yoqubov Murodjon Valibekovich	
Роль инновационных инфраструктур в обеспечении конкурентоспособности промышленных предприятий	302
Каримов Хожакбар Махамаджон угли	
O'zbekiston qishloq xo'jaligida Osiyocha ishlab chiqarish usuliga asos solinishi	306
Abdulla Abduqodirov	
Kichik biznes korxonalari ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilish yo'llari	312
Nasrullayev Feruz Furqatovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy adolat – barqaror rivojlanish kafolati	318
Alimov Nasimjon Hoshimovich	
“Istiqlol” memhonxonasi reklama faoliyati tahlili	322
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda asosiy belgilovchi omillar	328
Xaydarov Xurshidbek Latipjonovich	
Enhancing Industrial Efficiency through Integrative Sustainability Approaches	334
Kholmukhamedova Feruza	
Современные способы получения нефтяных битумов	338
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
O'zbekistonda agrobiznes orqali hududlarni rivojlantirish masalalari	342
Islomov Jamshed Davronovich	
Зарубежный опыт трансформации железнодорожной транспортной системы	347
Саримсакова Малохат Хикматуллаевна	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat xususiy sherikligini tashkil etishning mintaqaviy xususiyatlari	351
Qurbanov Jumanazar Omonovich	
Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish hamda hisob siyosatini shakllantirish	354
Uzakov Utkir Abdusattarovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	357
Gulbayeva Feruza Islamovna	

Ta'lim muassasalarida namunaviy shtat, jadvallarni tuzish tartiblarini takomillashtirish	364
Ortiqov Xamroqul Abdumajidovich, Boliyev Bahromjon Rustam o'g'li	
Mamlakatimizda turizm sohasini istiqbolda rivojlantirishga ta'sir etuvchi ekzogen omillar tahlili	369
Yuldasheva Dilnoza Ulug'bekovna	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining masofaviy va boshqa xizmatlar bozorida raqobatni rivojlantirish masalalari.....	378
Ortiqov Oybek Abdullayevich	
Transport infratuzilmasining xususiyatlari.....	390
Shodmonbekova Nodira Kamoljon qizi	
Asosiy vositalarni xalqaro standartlar asosida hisobga olish tartibi	394
Shermamatov Sirojiddin Xaydarovich	
Logistika jarayonlarida raqamli yechimlar.....	399
Yarashova Vasila Kamalovna, Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
To'g'ridan to'g'ri sug'urta qilish operatsiyalari bo'yicha daromadlarning hisobini takomillashtirish.....	403
Abdusaidov S.J.	
Venchur kapitali: kelib chiqish tarixi va ilg'or horijiy tajribalar.....	409
Do'stov Firuz Ilxomovich	
Анализ статистического исследования рынка паломнического туризма в республике узбекистан	414
Мустаева Шохида Саъдуллаевна	
Структурно-функциональный анализ гастрономического туризма в республике узбекистан	420
Салиева Екатерина Сергеевна	
Вопросы привлечения внешнего финансирования металлургических предприятий в узбекистане.....	427
Татьяна Будей	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishning afzalliklari	431
Khusanov Nodirbek Djumanazarovich	
Innovatsion g'oyalar va yangi ilmiy ishlanmalar asosida innovatsion mahsulotlar yaratishning boshqaruv tizimi samaradorligini oshirish yo'llari.....	437
Daliyev Xusan Xojakbarovich	
Macroeconomic factors in the development of the banking performance	442
Mamadiyorova Madina Nuriddin kizi, Dr.Susanti Kurniawati, X.S.Umarov	
Mamlakatimizda oziq-ovqat sanoatini rivojlanish holati va uning dolzarbligi	449
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
Ecological sustainability and trade: economic and environmental implications of uzbekistan's accession to the WTO	453
Mironshokh Sattarov, Denny Andriana, Sirojiddin Yangiboyev	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishni o'ziga xos tendensiyalari.....	458
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortishning ilmiy – nazariy asoslari.....	468
Davletov Po'lat Torabayevich	
Ekoshahar tashkil etishda "yashil" belbog' hamda "yashil" makonning o'rni	476
Karimova Muqaddas Zabixullayevna	
Необходимость изучения механизма управления социально-трудовыми отношениями при переходе республики узбекистан на "зеленую" экономику.....	479
Раматов Зафарбек Жуманиязович	

Klasterlarning rivojlanish tarixi, ularning o'ziga xos xususiyatlari va raqobatbardoshlikdagi o'rni.....	482
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
Soliqlarni raqamlashtirish: QQS ning muammo va istiqbollari	486
Abdulxayeva Shahnoza Muhammadiyevna	
Dehqon va tomorqa xo'jaliklarida sug'oriladigan yerlarning unumdorligini oshirish yo'llari.....	492
Xo'jageldiev Chorshanbi Pardayevich	
Topical issues of analytical support for financial resources management of business entities in modern conditions	498
Jiyanova Nargiza Esanboyevna	
Исследование цифровой валюты центрального банка как новой формы денег	506
Якубова Шамшинур Шухратовна	
Структуризация прибыли предприятия, факторы формирования и выявление резервов её повышения.....	513
Гафурова Азизахон Фатиховна	
Xorijiy mamlakatlarda oilaviy migratsiya masalalari.....	517
Kadirova Zulayho Abduhalimovna, Gaziyeva Sulxiya Saidmashrafvna	
Ta'limda innovatsion tadbirkorlikning tarixiy rivojlanishini asosiy bosqichlari.....	522
Madaminova Xusnidaxon Shuxratovna	
Integratsiya jarayonida bog'dorchilikda klasterlarni barpo qilishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlar va tarkibiy o'zgarishlarga ta'siri	526
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
Banklarning moliyaviy xavfsizligi va uning iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri.....	532
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Qishloq xo'jaligida pillachilik biznesini rivojlantirish istiqbollarini belgilash jarayonini ekonometrik modellashtirish.....	535
Turgunov Odilbek Maripovich	
Zamonaviy pul-kredit siyosatining iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi rolini baholash.....	542
Mamanazarov Abdusamat Abdusaitovich	
The unique characteristics of governance systems in various countries: a comparative analysis.....	549
Bozorboev Otamurod Nurmuxammad ugli, Denny Andriana, Usmanov Bunyod	
GREEN ECONOMY AND GREEN CHEMISTRY: principles, priorities, advantages and it's impact to the future.....	553
Fozilova Firangiza Komilovna, Zokirova Ferangiz Zafarovna	
Kichik biznesda yoshlar tadbirkorligini shakllantirish va rivojlantirishning mohiyati va ahamiyati.....	557
Karimova Mavjuda Boxodirovna	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	562
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li	
Temir yo'l transportida yuk tashish samaradorligining iqtisodiy negizi tushunchasi va xususiyati.....	568
Shukurova Sultana Said Sultanovna	
Tashqi savdo va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi o'zaro aloqalarining hozirgi holati va tendensiyasi.....	572
Hayitova Nigora Ilxomovna	
Mamlakat tashqi qarzini boshqarishning samarali yo'llari	576
Choriyev Fazliddin Ishkuvatovich	
A comparative analysis of investment risk management in the non-profit sector	583
Rakhimov Shoxrux Abduqaxxor O'g'li, Muhamad Arief Ramdhany	
Роль налога на доходы физических лиц в формировании бюджета узбекистана.....	587
Наврозова Фарогазхон	

Принцип работы электронных денег в форме электронных кошельков в банковском секторе	592
Ширинова Шохсанам Собир кизи	
Дальнейшее повышение эффективности деятельности постов удаленного электронного декларирования путем преобразования их структуры и алгоритма взаимодействия	598
Вахидова Феруза Алимовна	
Ishbilarmonlik muhitining mohiyati hamda uni baholashning zamonaviy usullari	603
Majidov Faxriddin Abdurazzok o'g'li	
Davlat moliyaviy siyosatining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	609
Jabborova Dilafruz Sodiq qizi	
Mamlakat iqtisodiyoti rivojlanishida kichik biznes subyektlari faoliyatining ahamiyati	614
Ismoilov Narimonjon No'monjon o'g'li	
Tijorat banklari tomonidan biznes loyihalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning o'ziga xos xususiyatlari	619
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
Telekommunikatsiya sanoatining rivojlanish tendensiyalari	625
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
O'zbekistonda xizmatlar sohasi va uning amaldagi holati tahlili	631
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning atrof-muhitni yaxshilash va iqlim o'zgarishlariga qarshi kurashish munosabatlari tahlili	637
Raximova Mohinur Dilshod qizi	
OTMlarining ta'lim faoliyatini boshqarish jarayonida qo'llaniladigan innovatsion shakl va metodlar	645
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsiya loyihalari samaradorligini baholashda moliyaviy modellashtirishning muhim jihatlari	651
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich, Zokirova Feruza Farxod qizi	
Internal factors influencing the competitiveness of the textile industry	657
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Mamlakatimiz tijorat banklari aktivlari samaradorligini baholash dolzarbligi	662
Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich, Baltabaev Maxmud Toshpo'latovich	
Xalqaro bozordagi eng katta birlashish va sotib olish (m&a) opertsiyalari bo'yicha tahlili	667
Ahamdjonov Abdulloh Ahadjon o'g'li	
The impact of markets for innovative banking products on the economy	675
Abdurakhimova Dilara Karimovna	
Increasing the effectiveness of using marketing tools in public transport	686
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, G'iyosidinov Boburbek Baxtiyor o'g'li, Wang Cheng	
E-commerce strategies for global market expansion	694
Allanazarova Dilnoza, Gulnora Abdurakhmanova, Vanessa Gaffar	
Chinese commercial banks experience in asset diversification	704
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Issues of greening the economy in ensuring sustainable economic growth	708
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
“Риск-ориентированный надзор в банковском секторе узбекистана: актуальные практики и вызовы”	712
Суюнов Жасур Бозорович	
Рейтинг устойчивости субъектов предпринимательства: некоторые теоретические и практические аспекты	715
Исроилов Баходир Ибрагимович, Ibragimov Boburshoh Boxodir ugli	

Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish amaliyotini takomillashtirish yo'llari.....	718
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
O'zbekistonda moliyaviy razvedka xizmati faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	725
Abdug'aniyev Uchqun Habibulla o'g'li, G'aniyev Samariddin Murodullo o'g'li	
Передовые методы сбора данных для точных маркетинговых исследований	730
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Budjet tashkilotlarida ichki auditni tashkil etish va uning uslubiyotini takomillashtirish.....	733
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda logistikaning nazariy va uslubiy asoslari.....	740
Mirzanova Nozima Maratovna	
Tijorat banklarining transformatsiyalash jarayonlarini masofaviy bank xizmat turlari orqali rivojlantirish	744
Farmanova O'g'iloy Aliqul qizi	
Budjet daromadlarini shakllantirishning xorij tajribasi	748
Saipnazarov Shaylavbek Aktamovich	
Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar – o'zbekistonni yanada rivojlantirish strategiyasining tarbiyaviy omili.....	753
Gulxayo Samandarova Abdulkarim qizi	
Potential of vineyard tourism in Cappadocia region	761
Xashimova Shaxnoza Shuxrat qizi	
Aloqa xizmatlarini ko'rsatishning bugungi muammo va yechimlari.....	767
Shirinova Gulnoza Xudoyor qizi	
Mamlakatlarga xos xatarlarni baholash metodologiyalari tahlili	771
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Tijorat banklarida faktoring operatsiyalariga ta'sir qiluvchi omillarning empirik tahlili	779
Usmonov Farrux Farxodovich	
A Comprehensive Analysis between Entrepreneurship and Unemployment in Uzbekistan.....	787
Shomurodov Tokhir Boymurod ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli, Kuziyeva Gulnoza Rashidovna	
English language competency as a catalyst for promoting sustainable development education in economics programs	792
Askarova Feruza Abdullaevna	
O'zbekiston misolida inson kapitali va tadqiqotlar boshqaruvini tadqiq qilish.....	798
Abdullayev Baxodir	
The role of insurance enterprises in securing global maritime trade.....	804
Sohibjamol Abirkulova	
Fond bozori orqali investitsiya faoliyatini moliyalashtirish yo'llari.....	809
Haydarov O'ral Axmadovich	
Bozor bahosi usullari asosida loyiha tannarxining bir qismi sifatida mehnat xarajatlarini hisoblashning iqtisodiy modeli.....	815
Suvonov Bekniyoz Baxtiyor o'g'li	
Анализ теоретического основы государственного внутреннего финансового аудита Республики Узбекистан.....	821
А.Нурниязов, Б. И. Исроилов	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishda infratuzilmaning ahamiyati.....	829
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li, Shomurodov Tohir Boymurod o'g'li, Botirova Hulkan Olimjonovna	
Innovatsion biznesni rivojlantirishning nazariy jihatlari.....	836
M.E.Ostanova	
O'zbekiston respublikasi davlat budjeti daromadlarini o'rta muddatli prognozlash.....	841
Fayzullayev Doston Mahmud o'g'li	

Conceptual Foundations of Applying Public-Private Partnership Mechanisms in the Tourism Sector	847
Saidov Utkir Uralboyevich	
Tijorat banklarining likvidligini ta'minlashda xorij tajribasi.....	852
Sattorova Nasiba G'anijon qizi	
Sanoat tarmog'ini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini statistik baholash.....	856
To'rayeva Zilola Turg'unovna	
Tadbirkorlik faoliyatida mijozlar bilan barqaror aloqalarni o'rnatishda CRM strategiyalarining roli.....	860
Xalilova Nafisa Komilovna	
Ways to improve the efficiency of banking services in our country	863
Muminova Masuda Bakhtiyorovna	
Agrar sohada investitsion loyihalarni tutgan o'rni va o'ziga xos jihatlari.....	867
Utanov Bunyod Kuvandikovich	
Анализ тенденций развития инновационной деятельности свободных экономических зон узбекистана.....	872
Ачилова Ширин Шавкат кизи	
Korxonani boshqarish samaradorligini oshirish yo'llari	880
Nazarov Sherzod Abdusattor o'g'li	
Роль акционерных обществ в национальной экономике: анализ вклада крупных акционерных обществ в валовой внутренний продукт Узбекистана, их роль в создании рабочих мест и осуществлении инновационной деятельности	884
Халеев Зоя Пирниязовна, Эшов Алишер Ахтамович	
Investitsiya faoliyatini moliyalashtirish manbalarini shakllantirishning mohiyati va nazariy asoslari	888
Ashurov Azizbek Asqaraliyevich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarning ahamiyati	892
Xakimova Gulzora Jamshidovna	
Xorijiy mamlakatlar miqyosida elektron xizmatlarning rivojlanish tendensiyalari va ularning ko'rsatkichlari.....	896
Xudoyorova Mehrangiz	
Iqtisodiy o'sish samaradorligini ta'minlashda tabiiy va moliyaviy resurslardan unumli foydalanish masalalari.....	901
Xomidova Kamola G'olib qizi	
"Silk road stations" turizm rastalarini tashkil etish loyihasini amalga oshirishning tashkiliy-iqtisodiy yo'nalishlari	907
Suxrob Ramazonovich Bobokalonov	

Buxoro viloyati Turizm boshqarmasi boshlig'i o'rinbosari,
Buxoro davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi, fil.f.n.

Ключевые слова: туристическая территория, дестинация, туристическая деревня, внутренний туризм, международный въездной туризм, регулирование туристической отрасли.

Buyuk Ipak Yo'li chorrahasida joylashgan Buxoro viloyati bugungi kunda iqtisodiyotni rivojlantirish, xizmat ko'rsatish va servis sohasi imkoniyatlarini kengaytirish, respublika miqyosidagi sanoat va xizmat ko'rsatish ulushini barqaror ravishda oshirish borasida o'zining aniq intilishlarini namoyon etib kelmoqda. 2023-yil yakunlariga ko'ra viloyatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga taalluqli barcha sohalarida sezilarli darajada o'sish sur'atlari ta'minlandi. Chunonchi, 2023-yilda yalpi hududiy mahsulot ishlab chiqarish hajmi 105,2 foiz (53,2 trln so'm) ga, sanoat mahsulotlari 106,1 foiz (31,6 trln so'm)ga, qishloq xo'jaligi mahsulotlari 104 foiz (38,4 trln so'm)ga, xizmatlar 111 foiz (19,3 trln so'm)ga hamda qurilish hajmi 107,5 foiz (9,8 trln so'm)ga o'sdi. Xizmatlar sohasining yalpi hududiy mahsulotdagi ulushi 2023-yil yakunida 29,4 foizga yetib, jami faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar sonining 68,1 foizi xizmatlar sohasiga to'g'ri kelmoqda. Shuningdek, xizmat ko'rsatish sohasida 350 mingdan ortiq fuqarolar bandligi ta'minlangan bo'lib, jami band aholining 43,5 foizini tashkil etmoqda.

907

Buxoro viloyat hokimi Botir Komilovich Zaripovning 2023-yilda viloyatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari hamda 2024-yilda amalga oshiriladigan ustuvor vazifalar to'g'risida xalq deputatlari viloyat Kengashining sessiyasidagi hisobotiga ko'ra, 2024-yilda viloyatga 3,4 mln nafar mahalliy va 1,5 mln nafar xorijiy sayyohlar jalb qilinishi hamda turizm xizmatlari ekporti hajmini 375 mln dollarga yetkazish rejalashtilgan bo'lib, 60 ta yangi joylashtirish vositalari (10 ta mehmonxona, 10 ta xostel va 40 ta oilaviy mehmon uylari) ni tashkil etish va ularning umumiy sonini 604 taga hamda o'rinlar sonini 15,2 mingga yetkazish ko'zda tutilgan. Shuningdek, 2 ta yangi turoperator faoliyati yo'lga qo'yiladi va ularning soni 145 taga hamda 20 ta gid-ekskursavodlarni sertifikatlash orqali ularning soni 325 nafarga yetadi. Albatta ko'zlangan maqsadlar aniq va yuqori sanalib, viloyatning turizm salohiyatidan imkon qadar maksimal darajada foydalanishni nazarda tutadi hamda turizm xizmatlari realizatsiyasini muntazam kengaytirib borishga tegishli imkoniyatlarni izlash va yaratishni taqozo etib, sohani rivojlantirishga oid yangi g'oyalar hamda tashabbuslarni qo'llab-quvvatlashning ta'sirchan mexanizmlarini tadbqiq etishni talab etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Turistik potentsialga ega hududlarni jozibador destinatsiyalarga aylantirish muammolarini xorijlik olimlardan S.Formica [1], N.Leiper [2], S.Plog [3], V.Altxoflar [4] ilmiy tadqiq etganlar. O'zbekistonlik olimlardan X.M.Mamatqulov [5], N.S.Ibragimov [6] va B.N.Navro'z-zodalar [7] tomonidan turistik destinatsiyalarni yaratish, ular tomon oqimni hosil qilish, ichki va xalqaro turistlarga yuqori sifatli xizmatlar ko'rsatishni yo'lga qo'yish, destinatsiyalarni to'g'ri boshqarish, mavsumiy o'zgarishlar fonida yangilanuvchan va dinamik talablarga moslashish, texnologik transformatsiya davriga xos bo'lgan xususiyatlarni inobatga olgan holda xizmatlar taklifiini oshirishga qaratilgan strategik marketing rejalarini ishlab chiqish masalalarini ilmiy-amaliy va metodologik jihatdan tadqiq etishgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

"Silk Road stations" turizm rastalarini tashkil etish loyihasini amalga oshirish istiqbollarini aniqlashga oid tadqiqotni amalga oshirish jarayonida tizimli tahlil, konseptual yondashuv, ilmiy abstraksiya, analiz va sintez, statistik tahlil kabi tadqiqot usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Buxoro viloyati asosan cho'l mintaqasida joylashganligi boisidan, uzoq masofalarda joylashgan dengiz yo'llariga chiqish deyarli imkonsizligi, viloyatga transport vositalari orqali tashrif buyuradigan mahalliy hamda xorijiy sayyohlarning barchasi A-380 hamda M-37 avtomagistralidan o'tishini inobatga olib, mamlakatimizda xalqaro talablarga to'laqonli javob bera oladigan milliy avtomagistral barpo etish, uni dunyoning strategik muhim sanaluvchi chorrahalarga tutashtirish, mahalliy va xalqaro ahamiyatdagi avtomagistral yo'l bo'ylarida har jihatdan qulay joylashuvga ega, zamonaviy infratuzilma obyektlarini shakllantirish hamda rivojlantirishga alohida e'tibor qaratib kelinmoqda. 2023-yilda yilda respublika va mahalliy byudjet mablag'lari hisobidan umumiy hisobda 1 trln 35 mlrd so'm mablag'lar yo'naltirilib, viloyat hududidagi 1 ming 621 km umumiy foydalanishdagi va ichki xo'jalik avtomobil yo'llari ta'mirlandi [8]. 2024-yil avgust oyi holatida Buxoro viloyatidagi mavjud avtomobil yo'llari va ularning texnik holati ko'rsatkichlari tahliliga ko'ra (1-jadval), viloyatda davlat ahamiyatiga ega bo'lga avtomobil yo'llarining umumiy uzunligi 1120 km, xalqaro ahamiyatdagi avtomobil yo'llari uzunligi esa 486 kmni tashkil etmoqda. Mavjud davlat ahamiyatidagi yo'llarning 80,6 foizi yoki 903,5 km qismi, xalqaro ahamiyatdagi yo'llarning esa 68,9 foizi yoki 335 km qismi qoniqarli holatda ekanligi ma'lum bo'ldi.

1-jadval. Buxoro viloyatidagi avtomobil yo'llari va ularning texnik holati [9].

№	Yo'l raqami	Avtomobil yo'llarining nomi	Yo'lning uzunligi, km	Shu jumladan, texnik holati		
				Qoniqarli (km)	Ta'mirlanayotgan (km)	Ta'mirlanayotgan qismi (km)
		Davlat ahamiyatidagi yo'llar	1120	903,5	149	67,5
		Xalqaro ahamiyatdagi yo'llar	486	335	113	38
1	M-37	"Samarqand-Buxoro-Turkmanboshi"	155	111	19	25
2	A-380	"G'uzor-Buxoro-Nukus-Beyneu"	289	195	94	-
3	A-380	a) Buxoro halqa yo'li	42	29	-	13

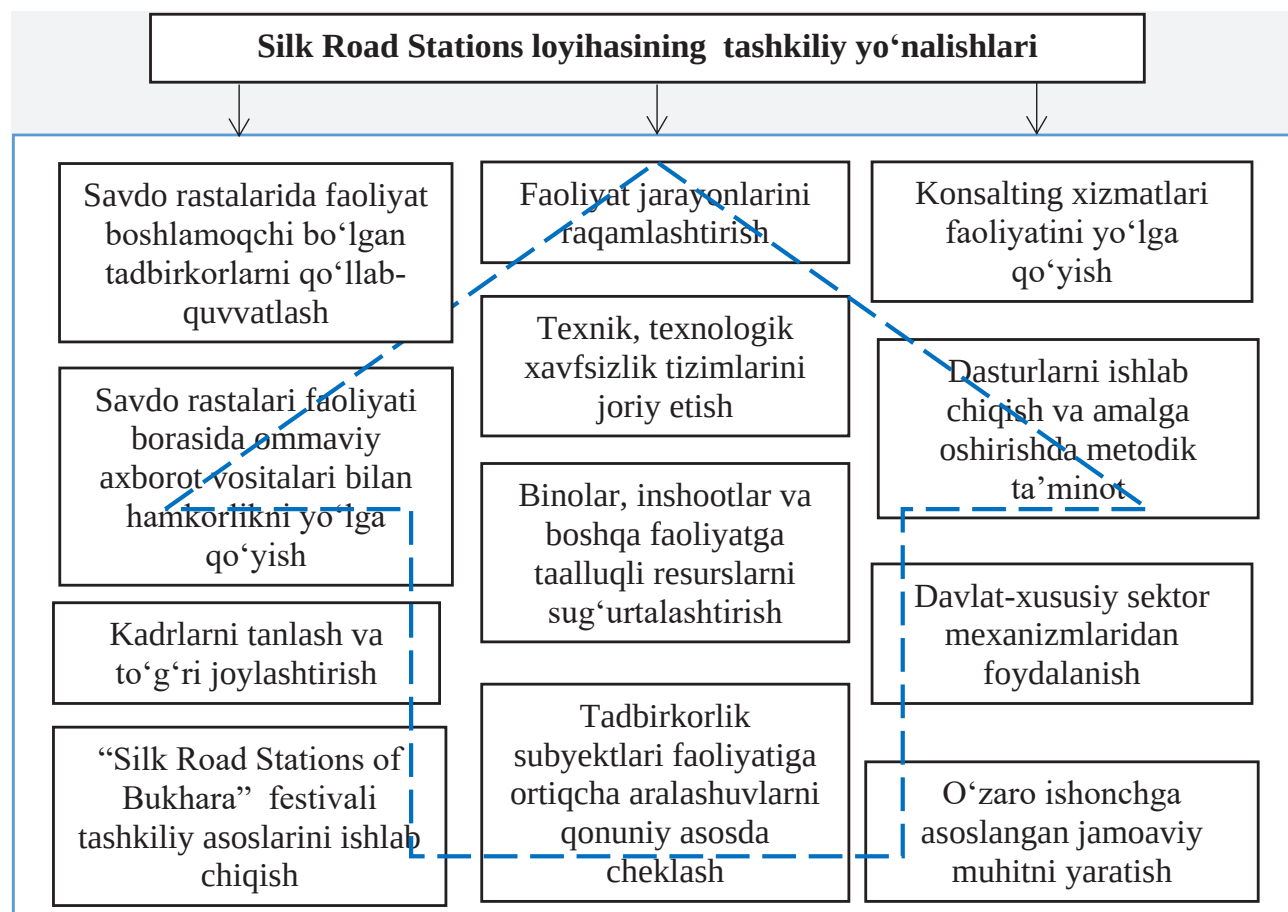

Bizning fikrimizcha, avtomobil yo'llari texnik holatining qoniqarlilik darajasi qanchalik yuqori bo'lsa, viloyatga tashrif buyurgan turistlarning ilk navbatda shakllanadigan yo'l infratuzilmasi borasidagi taassurotlari ijobiy ko'rinish oladi, shuningdek, asosiy turizm destinatsiyasiga yetib borish davomida ko'rsatiladigan xizmatlarning qulayligi va sifat darajasi yuqori bo'lishi turistlarning ijobiy kayfiyatda ko'zlangan sayohat manziliga yetib borishiga, natijada hordiq chiqarish, dam olish, ovqatlanish, xaridlarni amalga oshirish va boshqa shu kabi xizmatlardan kengroq foydalanishlariga turtki beradi. Bu esa sayohatgohlarning eng asosiy maqsadi bo'lgan turizm daromadlari o'sishining bosh omillari sirasiga kiradi,

Biroq, hozirga kelib sohada o'z yechimini kutib talaygina muammolar ham mavjudligini qayd etib o'tish lozim. Jumladan, transport xarajatlarning qo'shni davlatlar bilan solishtirganda karrasiga yuqori ekanligi, avia yo'nalishlarning diversifikatsiya qilinmaganligi shuningdek, yo'l infratuzilmasi, sanitariya-gigiyena holati va axborot-informatsion infratuzilma obyektlari sifatining nisbatan past darajada ekanligi, gid va ekskursovod xizmatlarining talabga nisbatan keskin yetishmovchiligi sayyohlar nazdida O'zbekistonning turistik jozibadorligiga putur yetkazuvchi omillar sirasiga kiradi. Mavjud muammolarni tez va sifatli hal qilish pandemiyadan keyingi davrda O'zbekistonning turizm imkoniyatlarini yanada oshirish, turizm bozorida o'z pozitsiyasini egalash va mustahkamlashga poydevor vazifasini o'tovchi yangi, iqtisodiy samarador loyiha hamda dasturlarini taklif etish juda dolzarb hisoblanadi. Shularga misol qilib, Buxoro viloyati hududidan o'tuvchi A-380 va M-37 avtomagistrali (yo'l bo'yi)da tashkil etilishi ko'zda tutilgan "Silk Road Stations" (SRS) ya'ni turizm rastalari loyihasini keltirishimiz mumkin.

SRS loyihasini amalga oshirishning bir qator tashkiliy yo'nalishlari mavjud bo'lib, ulardan tahlillarimiz natijasida aniqlangan eng asosiy 12 tasi 1-rasmda keltirilgan.

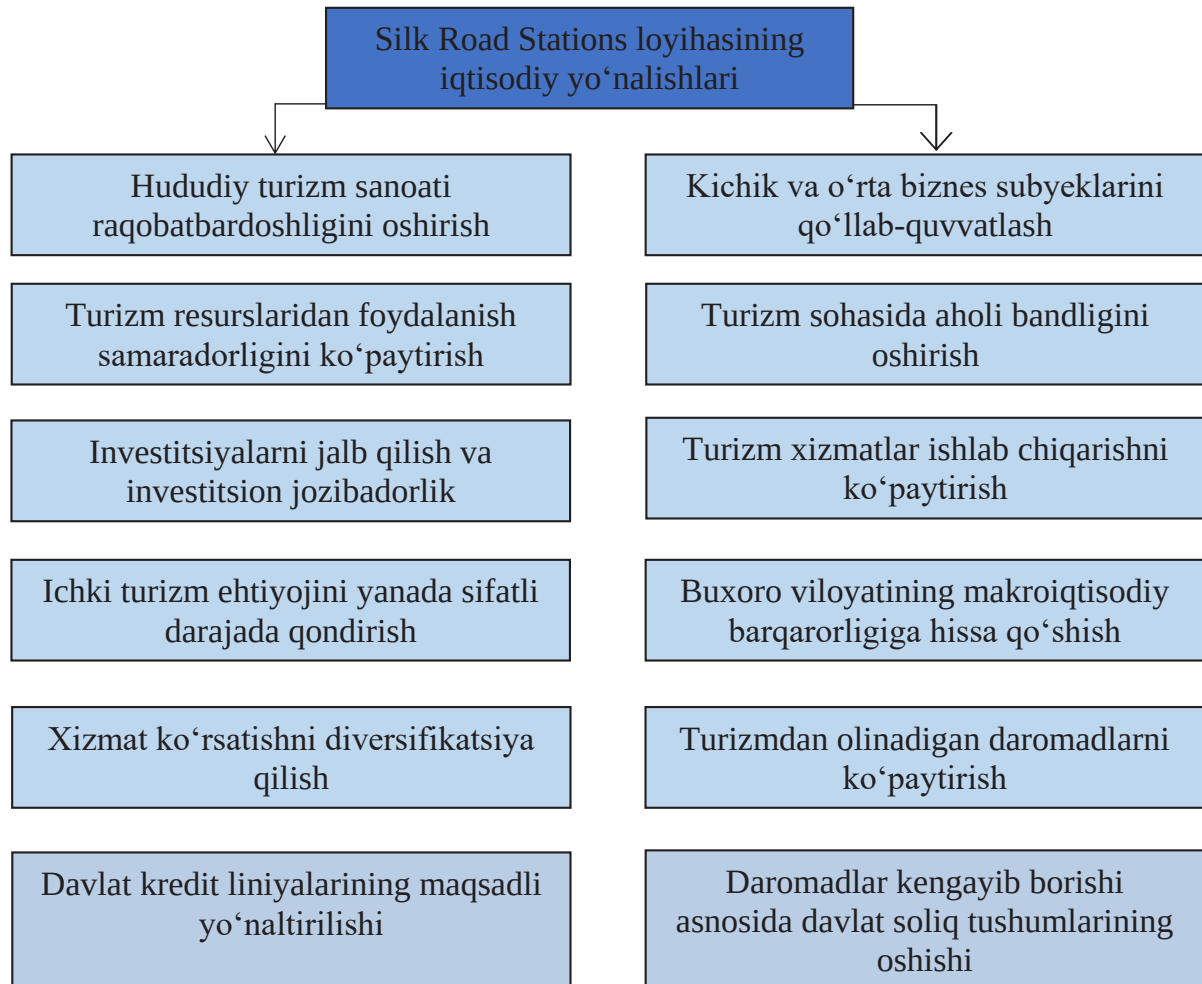

1-rasm. Silk Road Stations loyihasining tashkiliy yo'nalishlari².

Fikrimizcha, mazkur yo'nalishlarga menejment faoliyati doirasida alohida yondashilishi natijasida loyiha amaliyotga tatbiq etish muddatlari qisqarib, jarayonlarning sifat jihatdan yuqori darajada amalga oshirilishiga, qolaversa ortiqcha sarf-xarajatlarning iqtisod qilinishiga va bozordagi pozitsiya mustahkamlanishi bilan aloqador maqsadlarning ro'yobga chiqishiga erishiladi.

Tahlillar natijasiga ko'ra Silk Road Stations loyihasini ishlab chiqishda bir qator iqtisodiy yo'nalishlar aniq belgilab olingan bo'lib (2-rasm), bizning fikrimizcha mazkur yo'nalishlar tashkil etilishi ko'zda tutilgan xizmat ko'rsatish majmualari (rastalar nazarda tutilmoqda) iqtisodiy samaradorligini aniq hisob-kitob qilish, kutilmalarni aniqlashtirish, strategik ustuvorliklarni belgilash asnosida sarf-xarajatlarning minimal miqdoriga erishish orqali maksimal daromad olish maqsadlarini ro'yobga chiqarishning asosiy yo'l ko'rsatuvchi "kompasi" vazifasini bajaradi.

2-rasm. Silk Road Stations loyihasining iqtisodiy yo'nalishlari³.

"Silk Road Stations" turizm rastalarini tashkil etish loyihasi doirasida alohida konsepsiya ishlab chiqilgan bo'lib, unda deyarli barcha muhim masalalar qamrab olingan. Jumladan, viloyatdagi mavjud magistral yo'llarning umumiy uzunligi 342 kmni tashkil etib, yo'l bo'yida jami 6 ta turizm-savdo rastalarini shakllantirish ko'zda tutilmoqda (3-rasm). Mazkur loyihaning ishga tushirilishi natijasida jami 600 nafar shaxslarning doimiy ish o'rinlari bilan ta'minlanishiga erishiladi. Asosiy maqsad sifatida muntazam ish o'rniga ega bo'lmagan, ijtimoiy ahvoli og'ir, temir daftarga kiritilgan oila vakillarini munosib va daromadli ish bilan ta'minlash orqali jamiyatimizga foyda keltirishdir. Hisob-kitoblarimizga qaraganda har bir loyihaning jami qiymati 20 milliard so'mni tashkil etib, talab etiladigan yer maydon hajmi 3-5 gektar bo'lishi nazarda tutilgan va eng asosiysi unumdor yerlarni band qilishni istisno etib, mutlaqo unumsiz, sho'rlanishi yuqori, yoki nisbatan unumsiz yer maydonlarini tanlab olish hisobiga qishloq xo'jaligi manfaatlariga zarar yetkazmaslik hamda mavjud bo'sh turgan yer maydonlaridan samarali foydalanish inobatga olingan.

1-turizm rastasi Turkmaniston-Buxoro yo'nalishida M-37 yo'li yoqasida, Jondor tumani hududida, 2-turizm rastasi Buxoro-Kogon yo'nalishida A-380 yo'li yoqasida, Kogon tumani hududida, 3-turizm rastasi Buxoro-Xorazm yo'nalishida A-380 yo'li yoqasida Romitan tumani hududida, 4-turizm rastasi M-37 yo'li yoqasida Buxoro tumani hududida, 5-turizm rastasi M-37 yo'li yoqasida Vobeknt tumani hududida, 6-turizm rastasi Buxoro-Navoiy yo'nalishida M-37 yo'li yoqasida G'ijduvon tumani hududida bunyod etilishi ko'zda tutilgan.

3 Muallif ishlanmasi

3-rasm. Silk Road Stations turizm rastalarini tashkil etish loyihasi⁴.

Loyihaning dolzarbligi birinchidan, so'nggi yillarda viloyatimizga tashriflarning katta ulushi M-37 hamda A-380 avtomobil yo'nalishi orqali amalga oshirilayotganligi bo'lsa, ikkinchidan mazkur yo'llarda mashina qatnovi oqimlari sezilarli darajada oshishi va respublika miqyosida avtomobillar miqdorining ko'payib borayotganligi bilan izohlanadi.

Xususan, Statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilning 1-yanvar holatiga ko'ra, O'zbekistonda jismoniy shaxslarga tegishli bo'lgan avtomobillar soni 4 mln 20 ming 744 tani tashkil etib, Buxoro viloyatida bu ko'rsatkich 241 855 tani tashkil etgan (2-jadval). Respublikada mavjud ko'rsatkichlar 2022-yil avvaligiga nisbatan 383 ming 625 taga yoki 10,5 foizga, 2022-yilga nisbatan 23 foizga oshgan. 2023-yilning 1-yanvar holatida ushbu ko'rsatkich 3 mln 637 ming 119 tani tashkil etgani e'tiborlidir. Aholiga tegishli bo'lgan jami avtotransport vositalari ularning turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlangan: yengil avtomobillar – 3 759 045 ta (2023-yilda 3 396 520 ta, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 362 ming 525 taga yoki 10,7 foizga ko'paygan, jami avtomobillarining 93 foizi); yuk avtomobillari – 240 917 ta (219 628 ta); avtobuslar – 6 297 ta (6666 ta); mikroavtobuslar – 9 102 ta (8961 ta); maxsus transportlar – 5 383 ta (5344 ta).

2-jadval. Hududlar kesimida avtomobillar soni (2024-yil) [10].

Hudud	Yengi avtomobillar soni	Hudud	Yengi avtomobillar soni
Qoraqalpog'iston R.	161 926	Samarqand viloyati	417 165
Andijon viloyati	271 885	Surxondaryo viloyati	233 675
Buxoro viloyati	241 855	Sirdaryo viloyati	75 116
Jizzax viloyati	109 657	Toshkent viloyati	414 645
Qashqadaryo viloyati	297 305	Farg'ona viloyati	354 858
Navoiy viloyati	109 274	Xorazm viloyati	226 721
Namangan viloyati	247 032	Toshkent shahri	597 931

Taklif etilayotgan namunaviy loyihaga ko'ra (4-rasm) turizm rastalari qurilishida atrof-muhit muhofazasiga alohida e'tibor qaratilgan bo'lib, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanilishi uchun zaruriy barcha texnologiyalar bilan jihozlanishi, yashil hududlar bunyod etilishi va landshaft dizayniga alohida urg'u berilishi rejalashtirilgan.

4-rasm. Silk Road Stations turizm rastalarini tashkil etish loyihasi⁵.

Buxoro tumani Buxoro shahar, Kogon, Vobkent, Romitan, Qorovulbozor, Olot, Jondor tumanlari hamda Navoiy viloyati bilan chegaradosh bo'lib, tuman hududidagi M-37, A-380, A-380a xalqaro yo'llaridan kuniga 20 ming transport vositalari o'tadi va yo'l bo'yi infratuzilma imkoniyatlari juda yuqori sanaladi [11]. Demak, yil davomida o'rta hisobda 7 milliondan ortiq transport vositalari asosiy yo'nalishlarda qatnaydi va ularga yuqori sifatli xizmat turlarini ko'rsatish imkoniyatlari mavjud sanalib, talab ham shunga mos ravishda o'ta yuqoridir.

Yuqoridagi raqamlarga tayangan holda mazkur yo'nalishda tashkil etiladigan turizm rastalaridagi taklif etiladigan turli xizmatlardan potensial foydalanuvchilarning miqdori hamda daromad hajmining prognoz ko'rsatkichlari hisoblab chiqildi (3-jadval). Natijalarga ko'ra, eng past darajadagi kutilmalar holatida yillik daromad hajmi 730 ming AQSh dollarini tashkil etgan bo'lsa, eng optimistik prognoz ko'rsatkichlari 18 250 000 AQSh dollar natijani taqdim etdi. Potensial iste'molchilarning xarajatlari o'rtaacha 10-50 AQSh dollari miqdorida deb baholandi.

3-jadval. Buxoro tumani M-37, A-380, A-380a yo'l yoqasidagi turizm rastalarida xizmat ko'rsatilishi va daromdlarning prognoz ko'rsatkichlari.

Kunlik mashina qatnovi	Yillik Mashina qatnovi	1% lik qamrov	2% lik qamrov	3% lik qamrov	4% lik qamrov	5% lik qamrov
20 000	7 300 000	73 000	146 000	219 000	292 000	365 000
O'rtacha xarajat miqdori		Daromadlar prognozi (AQSh dollarida)				
10 \$		730 000	1 460 000	2 190 000	2 920 000	3 650 000
15 \$		1 095 000	2 190 000	3 285 000	4 380 000	5 475 000
20 \$		1 460 000	2 920 000	4 380 000	5 840 000	7 300 000

5 Muallif ishlanmasi

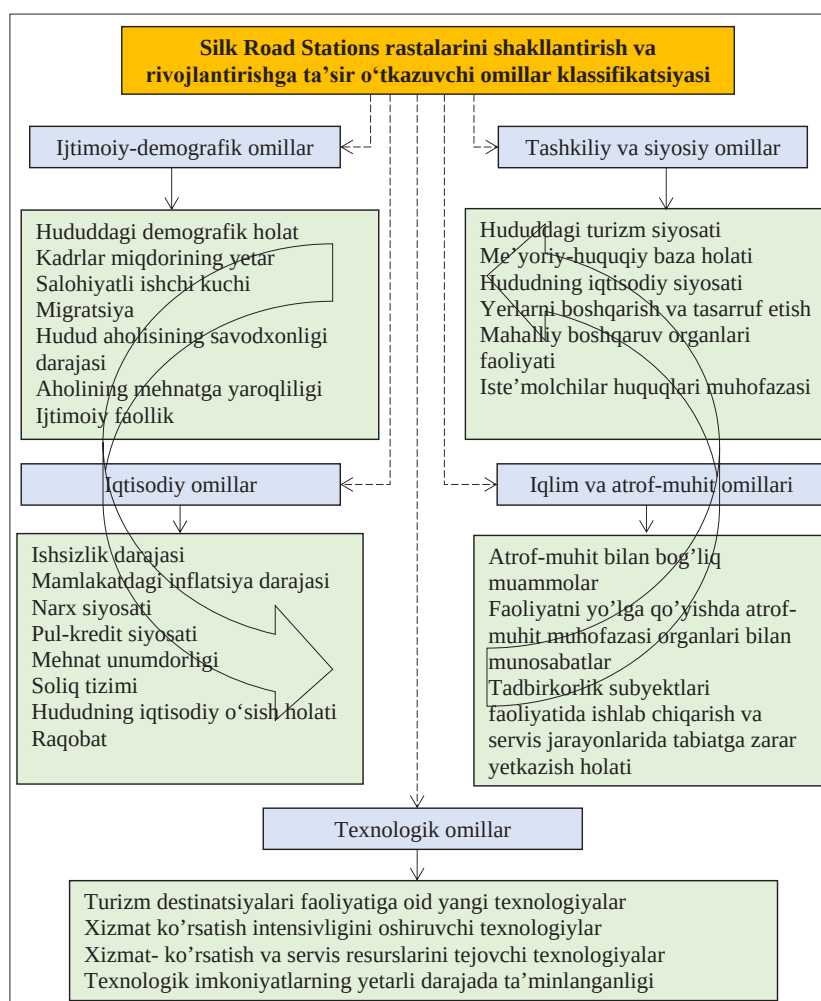

25 \$	1 825 000	3 650 000	5 475 000	7 300 000	9 125 000
30 \$	2 190 000	4 380 000	6 570 000	8 760 000	10 950 000
35 \$	2 555 000	5 110 000	7 665 000	10 220 000	12 775 000
40 \$	2 920 000	5 840 000	8 760 000	11 680 000	14 600 000
45 \$	3 285 000	6 570 000	9 855 000	13 140 000	16 425 000
50 \$	3 650 000	7 300 000	10 950 000	14 600 000	18 250 000

Kogon shahri Buxoro shahar, Kogon va Qorovulbozor tumanlari bilan chegaradosh, shahar hududidagi A-380 xalqaro yo'lidan kuniga 4,5 ming transport o'tadi. Vobkent tumani esa Navoiy viloyati, Peshku, Romitan, Buxoro va Shofirkon tumanlari bilan chegaradosh, tuman hududidagi M-37 xalqaro yo'lidan kuniga 10 ming transport o'tadi. G'ijduvon tumani Navoiy viloyati, Vobkent, Shofirkon tumanlari bilan chegaradosh, tuman hududidagi M-37 xalqaro yo'lidan kuniga 10 ming transport o'tadi [11].

Demak, har ikki tuman yonalishlaridagi transport oqimi deyarli bir xil ekanligini inobatga olib, yuqoridagi prognozlar mazkur yo'nalishga moslashtirilgan holda hisoblab chiqilganida, eng past darajadagi kutilmalar ko'rsatkichi yiliga o'rta hisobda 365 000 AQSh dollari, optimistik ko'rsatkichlar 9 125 000 AQSh dollarini tashkil etdi.

Bizning fikrimizcha, Silk Road Stations rastalarini shakllantirish va rivojlantirishga bir qator omillar o'z ta'sirini o'tkazadi hamda ularning klassifikatsiyasi 5-rasmda keltirilgan. Demak, ushbu omillarni ijtimoiy-demografik, tashkiliy-siyosiy, iqtisodiy, iqlim va atrof muhit, texnologik singarilarga ajratib o'tishimiz mumkin.

5-rasm. Silk Road Stations rastalarini shakllantirish va rivojlantirishga ta'sir o'tkazuvchi omillar klassifikatsiyasi⁶

“Silk Road Stations” turizm rastalarining har birida xizmat ko'rsatish nuqtalari miqdori 32 ta bo'lishi rejalashtirilgan bo'lib, ularning turlari va tavsifi 3-jadvalda keltirilgan.

3-jadval. “Silk Road Stations” (innovatsion Karvonsaroy rastasi) dagi xizmat ko'rsatish nuqtalari tarkibi.

№	Xizmat ko'rsatish turlari	Tavsifi	№	Xizmat ko'rsatish turlari	Tavsifi
1	Oriental Spices station	Sharq ziravorlari shaxobchasi	17	Phone & Car Accessories station	Telefon va avtomobil aksessuarlari shaxobchasi
2	Exchange money station	Valyuta almashtirish shaxobchasi	18	National foods station	Milliy oziq-ovqat taomlar shaxobchasi
3	Uzbek somsas station	O'zbek somsa ovqatlanish shaxobchasi	19	Beer Bar station	Pivo bar
4	Dried fruits station	Quritilgan mevalar shaxobchasi	20	Vitamin station	Vitaminlar do'koni
5	Local Souvenirs station	Mahalliy suvenirlar shaxobchasi	21	Bread products station	Non mahsulotlari rastasi
6	Local Sweets station	Mahalliy gular do'koni	22	Fresh fruits station	Yangi uzilgan mevalar do'koni
7	Camping car station	Mashinalar hududi	23	Electrocar charging station	Elektromobillarni quvvatlash stansiyasi
8	Pic-nic area station	Piknik hududi	24	Garbage station	Chiqindi tashlash maxsus qutilari
9	Seasonal vegetables station	Mavsumiy sabzavotlar shaxobchasi	25	Seasonal fruits station	Mavsumiy mevalar savdo rastasi
10	Medical Stationery station	Statsionar tibbiyot shaxobchasi	26	Car wash station	Mashinalarni yuvish shaxobchasi
11	Auto service station	Avtomobillarga servis xizmati ko'rsatish shaxobchasi	27	Information center station	Ma'lumot markazlari
12	Chicken food station	Tovuqli taomlar ovqatlanish shaxobchasi	28	WC stopping station	Sanitariya-gigiyena xonalari
13	Praying room station	Ibodat qilish xonasi	29	Shashlik shop station	Kabob tayyorlash shaxobchasi
14	Coffee shop station	Qahvaxona	30	Blacksmith shop station	Temirchilik rastasi
15	Playing yard station	O'yingoh maydonchasi	31	Parking station	Avtoturargohlar
16	Motel station	Motel	32	Work out station	Mashg'ulot maydonchasi

Loyiha doirasida quyidagi imtiyozlar va qulayliklar taqdim etilishi ko'zda tutilmoqda:

- mahalliy tashabbuskorlar, yoshlar hamda temir daftardagi shaxslarni jalb etish;
- loyiha obyektlari barcha muhandislik kommunikatsiyalariga ulanishi ta'minlanadi;
- har bir obyekt Yandex, Google, Maps.me kabi xalqaro navigatsiya xaritalariga kiritiladi;
- loyiha tashabbuskorlariga soliq imtiyozlari va imtiyozli kreditlar ajratiladi.

Kutilayotgan umumiy natijalar tahliliga to'xtaladigan bo'lsak, yillik daromad hajmi ko'rsatiladigan barcha xizmat va servis turlarini inobatga olgan holda 50 million AQSH dollariga yetishi, bunyod etiladigan yangi infrazuzilma obyektlari soni 192 tani, xizmat ko'rsatiladigan yo'lovchilar, turistlar va haydovchilarning jami miqdori 5 milliondan ortishi reja qilingan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

“Silk Road Stations” turizm rastalarini tashkil etish loyihasini amalga oshirishning tashkiliy-iqtisodiy yo'nalishlarini ishlab chiqish tadqiqotlar natijalariga ko'ra quyidagi xulosalarga kelindi:

1. O'zbekiston Respublikasining geografik joylashuvi va dengiz yo'llaridan uzoqda joylashganligi hamda yo'l infratuzilmalarining mamlakat iqtisodiyoti rivoji uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligi, xalqaro ahamiyatdagi yo'llar bo'yidagi xizmatlarning zamonaviy talablarga javob bermasligi, biroq, transport va yo'lovchi hajmining yildan-yilga o'sib borayotganligi Buxoro viloyatida turizm sohasida kechiktirib bo'lmaydigan vazifalarni hal etishni, investitsiyalarni jalb etgan holda ham zamonaviy, ham milliy-innovatsion "Silk Road Stations" (Karvonsaroy rastalari)da xizmat ko'rsatish nuqtalarini barpo qilishni talab etadi.

2. Loyiha amalga oshirilishi natijasida yo'l bo'yida turli dehqonchilik mahsulotlarini pala-partish, sanitariya-gigiyena normalariga amal qilmagan holda yoyib savdo qilinishiga barham berilib, hudud aholisining yetishtirgan, ishlab chiqargan mahsulotlarini ayni shu nuqtalardagi sotuvi yo'lga qo'yiladi.

3. Xalqaro ahamiyatga ega magistral yo'llarimiz bo'yida qatnov-trafik xavfsizligi ta'minlanadi. Aholida yo'lovchilik madaniyati shakllantirilishiga erishilib, chiqindilarni mashina derazasidan belgilanmagan joylarga tashlash kabi nomaqbul holatlar kamayishiga zamin yaratilib, maxsus belgilangan joylardagina chiqindi tashlash, ma'lum bir ehtiyojlar uchun faqatgina maxsus joylarda to'xtash mumkin ekanligiga taalluqli transport-yo'lovchilik madaniyati asta-sekin shaklanib boradi.

4. Hudud aholisining kundalik ehtiyojidan ortiqcha yetishtirgan qishloq xo'jalik mahsulotlarini logistika xarajatlari eng yaqin savdo nuqtasida realizatsiya qilinishi va bu orqali, birinchidan, yo'lovchilar arzon va sifatli mahsulotlar bilan taminlanadi; ikkinchidan, ayollar, yoshlar va temir daftarlaridagi fuqarolarning bandligini taminlash hamda ularning kundalik yangilanib borayotgan talab-ehtiyojlaridan kelib chiqib, yangi milliy-mahalliy qo'l mehnati mahsulotlarini ishlab chiqarishga zamin yaratiladi.

5. Turizm rastalarning o'ziga xos arxitekturasini va dizayni ishlab chiqilib, mahalla darvozasiga o'xshash bo'lgan, milliy darvozalari barpo etilib, an'anaviy shaklda qad rostlagan rastalarda mahalliy aholining qo'l mehnati mahsuli bo'lgan buyumlar savdosi yo'lga qo'yiladi.

6. Ushbu loyiha sayyohlar uchun barcha qulayliklarga ega bir hudud sifatida, qadimiy Ipak Yo'li o'tgan nuqtalarda bunyod etilib, turistlar zamonaviy Ipak Yo'li yo'nalishi bo'ylab syohatni amalga oshirayotganliklari his etib turadilar. Har bir jarayon animatsion namoyishlar orqali olib borilib, dastlab Buxoroda, so'ngra esa Samarqand, Toshkent, Xiva shaharlarida ham, aynan hududlar salohiyati va turistik resurslaridan kelib chiqqan holda xuddi shu tartibda amalga oshiriladi.

O'zbekistonda sayyohlik sohasida innovatsiyatlarni joriy etib borish va raqamlashtirishni amalga oshirish orqali sohada tub o'zgartirishlarni amalga oshirish zarurati mavjud hisoblanib, to'liq o'zlashtirilgan imkoniyatlardan biri sifatida endilikda shiddat bilan rivojlanib borayotgan Buyuk Ipak Yo'lida yangi turizm destinatsiyalarini shakllantirish alohida dolzarblik kasb etib bormoqda.

Turizmni rivojlantirishning jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, mazkur industriyani yuqori daromadli sohaga aylantirish uchun davlat va xususiy sektordagi barcha ishtirokchilarning sa'y-harakatlarini birlashtirish va mustahkamlash zarurati mavjud. Ushbu jarayonlarning ro'yobga chiqarilishi qadimda Ipak Yo'li o'tgan turistik hududlarning jozibadorligini yanada oshirish, milliy va zamonaviylikni uyg'unlashtirgan destinatsiyalar faoliyatini yo'lga qo'yish orqali amalga oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Formica S. Destination attractiveness as a function of supply and demand interaction. – Virginia Polytechnic Institute and State University, 2000.
2. Leiper, Neil. The framework of tourism: towards a definition of tourism, tourist, and the tourist industry // Annals of Tourism Research. – 1973. – № 6(4). – Pp. 390–407.
3. Plog, S.C. Why destination areas rise and fall in popularity // The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly. – 1973. – № 14. – Pp. 55–58.
4. Althof W. Incoming-Tourismus. Muenchen; Wien; Oldenbourg, 1996.
5. Маматкулов Х.М. Хизмат курсатиш сохасига оид атамалар ва иборалар изоҳли луғати. –Т.: "Iqtisod-Moliya" 2010. – 398 б.
6. N.S.Ibragimov. Destinatsion menejment: davlat miqyosida turizmni bozor usulida boshqarish san'ati
7. Навруз-зода Б.Н., Ибрагимов Н.С., Навруз-зода З.Б., Навруз-зода Ш.Б. Туристический туризм в Бухоро. Монография. Бухоро: "Садриддин Салим Бухорий" Дурдона нашриёти, 2017, – 156 б.
8. Buxoro viloyat hokimi Botir Komilovich Zaripovning 2023-yilda viloyatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari hamda 2024-yilda amalga oshiriladigan ustuvor vazifalar to'g'risida xalq deputatlari viloyat Kengashining sessiyasidagi hisoboti.
9. Buxoro viloyatidagi avtomobil yo'llari va ularning texnik holatini ko'rsatuvchi ochiq elektron ma'lumoti. <https://uzavtoyul.uz/open-data/open-electronic-map-showing-state-of-roads/avtomobil-yollarining-holatini-korsatuvchi-ochiq-e>
10. <https://stat.uz/uz/>
11. <https://asr.gov.uz/wp-content/uploads/2024/06/buxoro-viloyati-swot-tahlili.pdf> Strategik islohotlar agentligi tomonidan Buxoro viloyati SWOT-tahlili.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

